

Deskundige examinatoren in het HBO

Kennis en vaardigheden

Deskundige examinatoren zijn een belangrijke waarborg voor goede toetsing. Hogescholen zullen van examinatoren steeds meer verwachten dat zij aantoonbaar gekwalificeerd zijn tot het afnemen van toetsing. Dit houdt in dat zij beschikken over onderwijskundige kennis en vaardigheden wat betreft:

- toetsen opstellen
- beoordelingswijze en –norm vaststellen
- toetsing organiseren
- toetsresultaten analyseren op basis van richtlijnen en criteria voor betrouwbare, valide en transparante toetsing en beoordeling.

Scholing

Waar die deskundigheid nog ontbreekt zijn er gerichte scholingsactiviteiten noodzakelijk. Examinatoren moeten desgevraagd de examencommissie kunnen voorzien van materiaal aan de hand waarvan de commissie de toetskwaliteit en de beoordelingswijze en –resultaten beoordeeld kan beoordelen. Het gaat dan om onder meer: leerdoelen, toetsplan, toetsmatrijs, een antwoordmodel, beoordelingsschema, beoordelingscriteria bij opdrachten, het tentamen en/of de opdracht(en) zelf, de toetsresultaten en een analyse daarvan.

Aanwijzingsbevoegdheid

Hogescholen lossen de aanwijzing van examinatoren meestal op door in een 'regeling examencommissies' te vermelden, dat alle docenten binnen een opleiding ook examinator zijn. Dit is weliswaar een praktische manier om uitvoering te geven aan de aanwijzing van examinatoren, maar hierdoor dreigt uit beeld te raken dat het een bevoegdheid van de examencommissie betreft en dat de examencommissie dus voor de aanwijzing verantwoordelijk is. Deze aanwijzingsbevoegdheid hangt nauw samen met de bredere verantwoordelijkheid van de examencommissie voor het borgen van de kwaliteit van de tentamens en het vaststellen van richtlijnen om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen. De aanwijzing van examinatoren is een instrument om de kwaliteit van toetsing binnen de opleiding te beheersen. Examencommissies kunnen dat instrument meer toepassen.

Uit onderzoek bleek dat examencommissies vaak niet zichzelf maar het instellingsbestuur verantwoordelijk achten voor de kwaliteit van de examinatoren. Volgens die argumentatie moet de instelling in het aanname- en scholingsbeleid van docenten aandacht besteden aan het onderdeel toetsdeskundigheid. Ruim de helft van de examencommissies gaat nooit of incidenteel na of docenten competent zijn op het gebied van toetsen.

Het instellingsbestuur en examencommissies mogen over de verantwoordelijkheden op dit punt geen misverstanden laten bestaan. Tegen een generieke aanwijzing van docenten als examinator bestaat geen bezwaar als de examencommissie daarvoor verantwoordelijkheid neemt. De examencommissie is immers verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de tentamens. Zij moet dan ook de examinatoren controleren op toetsdeskundigheid en kan zo nodig de aanwijzing beëindigen. Hierbij kan al snel een spanningsveld optreden tussen collega-docenten als lid van de examencommissie en als examinator. Dat mag echter geen belemmering vormen om

elkaar aan te spreken. Het instellingsbestuur zal - in overleg met de examencommissie - moeten voorzien in deskundigheidsbevordering op het gebied van toetsen.

Uit: Geslaagd! Handreiking examencommissies HBO, paragraaf 2.5

Van: HBO raad, februari 2011.